

FONDUL DE SOLIDARITATE

Fondul de solidaritate al Uniunii Europene (FSUE) permite UE să susțină financiar un stat membru, o țară care a demarat negocieri de aderare sau o regiune în caz de catastrofă naturală majoră.

TEMEI JURIDIC

Articolul 175 al treilea paragraf și articolul 212 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), Regulamentul (CE) nr. 2012/2002 al Consiliului de instituire a Fondului de solidaritate al Uniunii Europene, precum și Regulamentul (UE) nr. 661/2014 și Regulamentul (UE) 2020/461 al Parlamentului European și al Consiliului de modificare a Regulamentului (CE) nr. 2012/2002 al Consiliului.

OBIECTIVE

Fondul de solidaritate al Uniunii Europene îi permite Uniunii să ofere un sprijin real unui stat membru sau unei țări care a inițiat negocieri de aderare în eforturile sale de a face față pagubelor provocate de o catastrofă naturală majoră sau de o urgență de sănătate publică de importanță majoră.

Fondul de solidaritate nu este un instrument cu rolul de a oferi un răspuns rapid la situații de urgență sau la catastrofe naturale specifice. Acesta este rolul Rezervei pentru ajutoare de urgență.

Fondul de solidaritate este principalul instrument al UE pentru sprijinirea redresării în urma catastrofelor naturale și este o expresie a solidarității UE. Acest fond îi permite Uniunii să ofere un sprijin real unui stat membru al UE (sau unei țări candidate) pentru a-i permite să facă față pagubelor provocate de o catastrofă naturală majoră, spre exemplu o inundație, un incendiu forestier, un cutremur, o furtună sau seceta. Începând din 2020, Fondul de solidaritate a acoperit, de asemenea, urgențele majore de sănătate publică, cum ar fi pandemia de COVID-19. Ca urmare a creșterii frecvenței și severității fenomenelor meteorologice extreme și a catastrofelor naturale asociate cu schimbările climatice, rolul important jucat de Fondul de solidaritate a început să fie recunoscut într-o măsură tot mai mare.

BUGET

Fondul de solidaritate a fost instituit în 2002 ca răspuns la inundațiile grave care au afectat Europa Centrală în vara aceluși an. Începând de atunci, acest fond a oferit sprijin în peste 130 de cazuri. Până în prezent, 24 de state membre (plus Regatul Unit)

și trei țări candidate (Albania, Muntenegru și Serbia) au primit sprijin din Fondul de solidaritate, fiind plătită în total o sumă de peste 8,2 miliarde EUR.

Începând din 2021, Fondul de solidaritate și Rezerva pentru ajutoare de urgență au fost finanțate ca un instrument unic, denumit Rezerva pentru solidaritate și ajutoare de urgență (SEAR). Bugetul anual maxim pentru SEAR este de 1,2 miliarde EUR (la prețurile din 2018).

PUNEREA ÎN APLICARE

Ajutorul acordat de Fondul de solidaritate ia forma unei subvenții care completează fondurile publice alocate de statul membru beneficiar și este destinat să finanțeze măsuri esențiale de urgență și de redresare care vizează pagube ce nu sunt, în principiu, asigurabile. Măsurile urgente eligibile pentru finanțare sunt următoarele:

- repunerea imediată în funcțiune a infrastructurilor și instalațiilor din domeniul energiei, al apei potabile, al apelor reziduale, al telecomunicațiilor, al transporturilor, al sănătății și al învățământului;
- punerea în aplicare a unor măsuri provizorii de cazare și finanțarea serviciilor de salvare destinate nevoilor populației afectate;
- consolidarea imediată a infrastructurilor de prevenire și protecția patrimoniului cultural;
- curățarea zonelor afectate de catastrofă, inclusiv a zonelor naturale;
- acordarea de asistență rapidă, inclusiv medicală, populației afectate de o urgență de sănătate publică de importanță majoră și protecția populației împotriva riscului de a fi afectată.

UE poate acorda ajutor financiar oricărui stat membru sau oricărei țări candidate care îl solicită în urma unei catastrofe naturale majore. Țara afectată trebuie să depună cererea în termen de 12 săptămâni de la producerea dezastrului. Comisia evaluează apoi cererea și propune o valoare a ajutorului financiar ce urmează a fi acordat.

Procedura de atribuire a subvenției, care este urmată de o procedură bugetară (prin care Parlamentul și Consiliul își dau aprobarea), poate dura mai multe luni. După ce sunt puse la dispoziție fondurile, Comisia încheie un acord cu statul beneficiar, după care acordă subvenția.

Reforma din 2014 a introdus pentru statele membre posibilitatea de a solicita plăți în avans, acordate de Comisie în funcție de disponibilitatea fondurilor. Valoarea maximă a plăților în avans este de 25 % din valoarea totală anticipată a contribuției financiare din Fondul de solidaritate și este plafonată la 100 de milioane EUR.

Statul beneficiar este responsabil pentru utilizarea fondurilor și auditarea acestora. Măsurile de urgență pot fi finanțate retroactiv, putând fi finanțate operațiuni desfășurate începând din prima zi a catastrofei.

Nu este posibilă finanțarea dublă a acțiunilor și este de responsabilitatea statului beneficiar să se asigure că costurile acoperite de Fondul de solidaritate nu sunt

acoperite de alte instrumente de finanțare ale UE (îndeosebi instrumente ce țin de politica de coeziune, de politica agricolă sau de politica în domeniul pescuitului).

Subvenția trebuie folosită în termen de 18 luni începând de la data la care a fost plătită. Statul beneficiar este obligat să ramburseze eventualele sume necheltuite. La șase luni de la expirarea acestui termen de 18 luni, statul beneficiar prezintă Comisiei un raport de execuție. Documentul prezintă în detaliu cheltuielile efectuate care sunt eligibile pentru finanțare din Fondul de solidaritate, indicând orice altă sursă de finanțare primită, inclusiv plățile în temeiul unor asigurări și despăgubirile obținute de la terți. De asemenea, acest document trebuie să prezinte măsurile preventive luate sau propuse, menționând inclusiv dacă au fost utilizate fondurile structurale și de investiții europene în acest scop; documentul menționează experiența dobândită în urma catastrofei sau a situației de urgență, precum și stadiul punerii în aplicare a legislației relevante a UE privind prevenirea și gestionarea riscurilor de catastrofe; sunt menționate, de asemenea, orice alte informații relevante privind măsurile de prevenire și de atenuare luate.

ROLUL PARLAMENTULUI EUROPEAN

În [rezoluția sa din 15 ianuarie 2013 referitoare la Fondul de solidaritate al Uniunii Europene, implementare și aplicare](#), Parlamentul a subliniat importanța fondului ca principal instrument care îi permite UE să reacționeze în fața unei catastrofe grave. În același timp, Parlamentul a criticat perioada inacceptabil de lungă necesară pentru a acorda ajutor regiunilor sau statelor membre afectate și a solicitat scurtarea acestei perioade prin simplificarea procedurilor corespunzătoare și autorizarea plăților în avans, elemente ce au fost incluse în noua propunere legislativă din iulie 2013. Propunerea Comisiei a inclus și alte sugestii ale Parlamentului, cum ar fi definirea mai clară și mai exactă a conceptului de catastrofă și a domeniului de intervenție.

În [rezoluția sa din 1 decembrie 2016 referitoare la Fondul de solidaritate al Uniunii Europene: o evaluare](#), Parlamentul a subliniat „importanța reformei din 2014, care a reușit să depășească blocajul din partea Consiliului și, în cele din urmă, a răspuns solicitărilor repetate ale Parlamentului de îmbunătățire a reactivității și eficacității ajutorului în vederea asigurării unui răspuns rapid și transparent pentru a ajuta oamenii afectați de dezastre naturale”.

În ultima sa [rezoluție din 18 mai 2021 referitoare la revizuirea Fondului de solidaritate al Uniunii Europene](#), Parlamentul a invitat Comisia, în contextul unei viitoare reforme:

- să își continue activitatea de simplificare și accelerare a procedurii de depunere a cererilor de asistență de către statele membre, pentru a asigura un răspuns mai rapid la catastrofe și situații de urgență;
- să ia în considerare mai eficient catastrofele la scară regională;
- să evalueze consecințele specifice ale secetei și să le abordeze în viitorul regulament;
- să se concentreze, în măsura posibilului, asupra regiunilor care sunt expuse celui mai ridicat risc de catastrofe naturale majore sau regionale sau de urgențe de sănătate publică de importanță majoră, în special asupra regiunilor ultraperiferice,

a insulelor, a regiunilor montane și a regiunilor care sunt expuse unei activități seismice sau vulcanice intense sau riscului de izbucnire a unor viitoare crize de sănătate publică;

- să consolideze și să simplifice sinergiile dintre Fondul de solidaritate al UE și fondurile politicii europene de coeziune, precum și mecanismul de protecție civilă al Uniunii (un instrument care vizează consolidarea cooperării dintre statele membre și un grup de 10 țări din afara UE în materie de protecție civilă pentru a îmbunătăți prevenirea, pregătirea și răspunsul în caz de dezastre);
- să țină seama într-o mai mare măsură de cele mai recente principii de prevenire a riscurilor atunci când determină eligibilitatea proiectelor și să integreze principiul de a „reconstrui mai bine” în regulament;
- să oblige statele beneficiare să informeze cetățenii cu privire la sprijinul financiar acordat de UE.

Parlamentul consideră că o reevaluare a bugetului Fondului de solidaritate al UE ar putea fi necesară în viitor, pentru a se asigura că acest buget este suficient de mare pentru a face față în mod eficient catastrofelor naturale majore și regionale și urgențelor de sănătate publică de importanță majoră.

Necesitatea unei reforme a Fondului de solidaritate este, de asemenea, reiterată în [Rezoluția din 7 iunie 2022 referitoare la insule și politica de coeziune: situația actuală și provocările viitoare](#). Parlamentul solicită să se ofere un răspuns mai eficient la provocările cu care se confruntă insulele Uniunii și subliniază necesitatea de a îmbunătăți Fondul de solidaritate al UE pentru a-l adapta la amenințări precum catastrofele naturale sau efectele schimbărilor climatice.

Pentru mai multe informații cu privire la acest subiect, vă rugăm să consultați site-ul internet al [Comisiei pentru dezvoltare regională](#).

Kelly Schwarz
10/2023

